

Tweede Kamer, 5e vergadering Woensdag 26 september 2018

Aan de orde is het **VAO Participatiewet (AO d.d. 12/09)**.

De **voorzitter**:

Aan de orde is het VAO Participatiewet. Een heel hartelijk welkom aan de staatssecretaris. Als eerste geef ik het woord aan de heer Renkema van GroenLinks.

De heer **Renkema** (GroenLinks):

Voorzitter, dank u wel. We kijken terug op een goed overleg met de staatssecretaris. Dat overleg stond voor een heel belangrijk deel in het teken van het besluit van het kabinet om de loondispensatie niet in te voeren in de Participatiewet. Daar zijn we blij mee. Over het instrument loondispensatie gaat de eerste motie van GroenLinks.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de regering het instrument loondispensatie niet gaat inzetten in de Participatiewet;

constaterende dat het instrument loonkostensubsidie nu succesvol wordt ingezet in de Participatiewet;

constaterende dat de regering streeft naar zoveel mogelijk uniforme regelgeving om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen;

verzoekt de regering te onderzoeken onder welke voorwaarden het instrument loondispensatie ook in de Wajong kan worden vervangen door het instrument loonkostensubsidie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Renkema. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 117 (34352).

U heeft nog een motie?

De heer **Renkema** (GroenLinks):

Klopt. We kijken met belangstelling uit naar de nieuwe plannen van de staatssecretaris. Een breed offensief, zoals zij het noemt, is hard nodig. We gaan constructief, maar ook kritisch kijken naar die nieuwe plannen. Een belangrijke rol is weggelegd voor de gevormde arbeidsmarktregio's en de werkbedrijven. Hierover gaat mijn tweede motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de plaatsing van mensen in beschut werk langzaam gaat en nog onvoldoende mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk komen;

constaterende dat de werkwijze in de arbeidsmarktregio's erg verschillend is;

van mening dat het voor een breed offensief ook nodig is om een goed beeld te hebben van de huidige stand van zaken;

verzoekt de regering per arbeidsmarktregio te inventariseren hoe mensen met een arbeidsbeperking aan het werk worden geholpen en welke rol het regionale Werkbedrijf daarin heeft, en daarover de Kamer te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Renkema. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 118 (34352).

De heer **Renkema** (GroenLinks):

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan is nu het woord aan mevrouw Van Brenk van 50PLUS.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):

Voorzitter. 50PLUS vindt het geweldig dat de staatssecretaris teruggekeerd is op haar besluit van loondispensatie. Wij hadden eenzelfde motie als GroenLinks. Die hoeven we dan niet meer in te dienen, maar we zullen die van GroenLinks zeker ondersteunen.

Voorzitter. Ik heb een andere motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het aantal 45-plussers in de bijstand hoog blijft, ondanks de aantrekken- de economie en krappere wordende arbeidsmarkt;

nodigt de regering uit te bevorderen dat mensen in de bijstand in alle gemeenten intensieve persoonlijke begeleiding en scholing kunnen krijgen bij hun zoektocht naar werk,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Brenk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 119 (34352).

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):

50PLUS steunt de oproep om mensen met een arbeidsbeperking weer een wettelijk recht op de dienstverlening van sociale ontwikkelbedrijven te geven. Daarom zal 50PLUS de motie die straks ingediend wordt door de PVV van harte ondersteunen, zodat de SW-bedrijven zich kunnen omvormen tot sociale ontwikkelbedrijven, die mensen met een arbeidsbeperking duurzaam het werk helpen. Dat is heel hard nodig en heel belangrijk. Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel, mevrouw Van Brenk. Dan is nu het woord aan de heer Jasper van Dijk van de SP.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Voorzitter. Alsnog complimenten aan de staatssecretaris dat ze die loondispensatie van tafel heeft gehaald. Dat plan had geen draagvlak. Maar dat neemt niet weg dat er nog steeds duizenden mensen aan de kant staan, mensen met een beperking. Ik vind dat die mensen juist ook in die SW-bedrijven een plek zouden moeten kunnen krijgen. Vandaar de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat uit recent SCP-onderzoek blijkt dat na invoering van de Participatiewet, de baankansen voor mensen met een beperking bijna zijn gehalveerd;

constaterende dat veel sociale werkvoorzieningen zijn gericht op zo veel mogelijk door- en uitstroom naar reguliere werkgevers en beschikken over de nodige kennis en infrastructuur om de doelgroep van de Participatiewet duurzaam naar werk te begeleiden;

verzoekt de regering onderzoek te doen naar een wettelijk recht op toegang tot de SW-bedrijven voor alle werkzoekenden die via de banenafpraak niet aan het werk komen of die zijn aangewezen op beschut werk,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Jasper van Dijk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 120 (34352).

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Ik vind het prima als de staatssecretaris dit onderzoek in het kader van het brede offensief wil doen.

De tweede motie gaat over het feit dat er nog steeds geen cao is voor mensen die beschut werk doen, terwijl dat vijf jaar geleden al werd beloofd. Vindt de staatssecretaris — en de Kamer, zou ik willen zeggen — dat niet ook merkwaardig? Vandaar de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er nog altijd geen cao beschut werk is;

spreekt uit dat een spoedige totstandkoming van een cao beschut werk wenselijk is,
en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Jasper van Dijk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 121 (34352).

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Ten overvloede merk ik op dat dit een uitspraak is van de Kamer.

De **voorzitter**:

Precies, dat klopt. Dus daar hoeft de staatssecretaris straks geen oordeel over te geven. Mevrouw Van Brenk heeft een vraag.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):

Er was een vraag en ik wil daar wel antwoord op geven. Inderdaad, dat vind ik vreemd. Ik vind dat iedereen in Nederland recht heeft op een cao, dus dat lijkt me een goed initiatief.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Dan hebben we 50PLUS al achter mijn oproep staan. Mijn dag kan niet meer stuk.

De **voorzitter**:

Mooi. Dank aan de heer Van Dijk. Dan is het woord nu aan de heer Raemakers van D66.

De heer **Raemakers** (D66):

Voorzitter, dank u wel. We hebben een heel goed algemeen overleg gevoerd met de staatssecretaris. D66 is ook heel blij dat bij het brede offensief om mensen aan het werk te helpen het beschut werk nadrukkelijk wordt meegenomen. We zijn heel benieuwd naar de voortgang inzake beschut werk de komende maanden. Ik ben ook heel blij met de toezegging over jongeren in de Participatiewet; jongeren tot 27 jaar, vaak een vergeten groep. Ik ben heel blij dat die groep nadrukkelijk ook wordt meegenomen. Dat is heel belangrijk. Ik heb één motie en die zal ik mede namens GroenLinks, namens collega Renkema, indienen.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de meeste uitkeringsgerechtigden de verplichtingen die horen bij hun uitkering goed naleven;

overwegende dat handhaving desondanks noodzakelijk is om naleving te bevorderen en zo het draagvlak voor sociale zekerheid te bevorderen;

overwegende dat uit recent onderzoek uitgevoerd door de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat het nalevingsniveau in de sociale zekerheid niet zozeer gebaat is bij "meer" handhaven, zoals strengere straffen en hogere boetes, maar bij "slimmere" handhaving die is afgestemd op de specifieke achtergronden en verwachtingen van de uitkeringsgerechtigde;

verzoekt de regering in beeld te brengen of en, zo ja, hoe de lessen uit dit onderzoek bruikbaar zijn in de handhavingspraktijk,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Raemakers en Renkema. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 122 (34352).

De heer De Jong heeft een vraag.

De heer **De Jong** (PVV):

Hoor ik nou goed dat D66 zegt: weet u, als u fraude pleegt met bijvoorbeeld een bijstandsuitkering, dan moeten we op het moment dat u wordt gepakt rekening gaan houden met de achtergrond, de reden waarom u dat heeft gedaan? Is dat werkelijk wat hier door D66 naar voren wordt gebracht?

De heer **Raemakers** (D66):

Nee, dat is het niet helemaal. Wij denken dat de manier waarop nu wordt gehandhaafd niet optimaal is, omdat wij zien dat een aantal gemeenten heel nadrukkelijk op zoek gaat naar bijstandsgerechtigden, in de zin van: welke bijstandsgerechtigden zijn er nu aan het frauderen? Uit dit onderzoek blijkt ook dat mensen in de bijstand niet bewust gaan frauderen. De regels zijn vaak heel ingewikkeld. Mensen begrijpen die niet goed. Er wordt niet goed gecommuniceerd. Al die factoren spelen een rol. Als je daar als gemeente op een veel slimmere manier mee omgaat, bijvoorbeeld door beter te communiceren en door die mensen meer mee te nemen, kun je mensen veel beter helpen dan door alleen maar strikt te handhaven. Dat is wat wij in deze motie vragen.

De heer **De Jong** (PVV):

Of als je bijvoorbeeld een appartementencomplex hebt in Turkije. Of als je bijvoorbeeld werk hebt, terwijl je een bijstandsuitkering hebt en dat niet mag. Dat zijn dingen die ook gebeuren als er fraude wordt gepleegd. Het gaat niet alleen maar om het geval dat iemand een formuliertje verkeerd invult. Sterker nog, soms worden formuliertjes bewust verkeerd ingevuld, bijvoorbeeld als het gaat om de vraag of je wel of geen bezittingen hebt. Het zou natuurlijk gek zijn als we, op het moment dat iemand op basis van bewuste fraude wordt gepakt, moeten gaan kijken hoe dat tot stand is gekomen, of dat met de regeltjes te maken heeft, of ...

De **voorzitter**:

Uw vraag?

De heer **De Jong** (PVV):

Het gaat toch gewoon om handhaving? Als je fraude pleegt met bijstand en dat bewust doet, moet je gewoon keihard worden aangepakt.

De heer **Raemakers** (D66):

Daar ben ik het helemaal mee eens. Als je bewust fraudeert zoals in de voorbeelden die de heer De Jong noemde, moet dat gewoon worden aangepakt. Ik zeg alleen dat er heel vaak naar fraude wordt gezocht en dat dan blijkt dat mensen inderdaad wel een fout hebben gemaakt, maar dat het niet altijd kwade wil is. Dat blijkt gewoon uit wetenschappelijk onderzoek. Ik denk dat het heel goed zou zijn als gemeenten de wetenschappelijke inzichten die er zijn — het gaat om wetenschappelijk onderzoek; ik heb het zelf niet verzonnen — hier ook iets meer in meenemen.

De heer **Bruins** (ChristenUnie):

Dankzij de interruptie van de collega van de PVV weet ik in ieder geval hoe de motie niet bedoeld is. Maar toch, dat woordje "achtergrond". Ik weet nog niet of ik nou voor of tegen deze motie moet zijn. Wat bedoelt de heer Raemakers wel met het woordje "achtergrond"? Wat bedoelt hij precies te bereiken met deze motie?

De heer **Raemakers** (D66):

Dat zou je heel verschillend kunnen interpreteren, dus ik begrijp de vraag. Ik denk dat je goed moet kijken naar vragen als "in welke situatie zit in een bijstandsgerechtigde?", "wat is de hele achtergrond?" en "wat zijn alle omstandigheden die in dat geval gelden?". Om een voorbeeldje te noemen: iemand kan moeite hebben met lezen en schrijven omdat hij of zij een laag opleidingsniveau heeft of omdat hij of zij al een paar jaar uit het arbeidsproces is. Dat zijn dingen op de achtergrond die je wel moet meenemen. Dan kun je wel zeggen "hier is fraude gepleegd en hier is bewust iemand voor de gek gehouden", maar vaak is dat niet zo. Het gaat vaak om mensen die wel met de regels willen meedoen, maar bij wie dat gewoon niet lukt vanwege de persoonlijke omstandigheden en achtergrond.

De heer **Bruins** (ChristenUnie):

Precies het feit dat het woordje "achtergrond" erg breed te interpreteren is, maakt dat ik wat twijfels heb bij deze motie. Je moet eigenlijk de Handelingen van dit interruptiedebatje erbij nemen om te begrijpen wat de motie precies inhoudt. Nou, ik zal alle informatie mee terug nemen naar mijn fractie. Dank u wel.

De **voorzitter**:

Er is nog een vraag van de heer Van Dijk.

De heer **Gijs van Dijk** (PvdA):

Misschien ook om de heer Raemakers een beetje te helpen, want ik lees de motie echt anders. Ik lees die totaal de andere kant op dan de heer Raemakers zegt, dus wellicht kan het dictum ook nog worden aangepast. Ik lees eigenlijk: strenger straffen en mensen op basis van achtergronden en andere dingen heel doeltreffend bezien. Maar de heer Raemakers bedoelt wat anders.

De **voorzitter**:

Dat klinkt als een aanmoediging om nog eens te kijken naar het dictum.

De heer **Raemakers** (D66):

We willen daar zeker welwillend naar kijken.

De **voorzitter**:

Goed. Dan hebben we nu nog mevrouw Nijkerken, ook over deze motie.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD):

Ja, want ik sla ook even aan op het woordje "verwachtingen". Hoe moeten we hoe iemand iets heeft verwacht vatten in handhaving? Hoe gaat de handhaver daar dan mee om? Volgens mij zijn de regels de regels.

De heer **Raemakers** (D66):

Ik denk dat we een beetje in herhaling vervallen, want ik bedoel eigenlijk hetzelfde punt. Wat verwacht iemand die in de bijstand zit? Weet die persoon wat hij moet doen? Weet hij wat de goede dingen zijn om te doen? Maar nogmaals, we vervallen in herhaling. Het misschien ook goed om dat wetenschappelijk onderzoek erbij te pakken. De motie vraagt niet om allerlei woorden heel zwaar te gaan wegen, maar om de inzichten uit dat onderzoek gewoon meer mee te gaan nemen in de handhavingspraktijk van gemeenten. Daar is eigenlijk iedereen mee geholpen.

De **voorzitter**:

Dank u wel, meneer Raemakers. Dan is nu het woord aan de heer De Jong van de PVV.

De heer **De Jong** (PVV):

Voorzitter, hartelijk dank. Ik vind het toch een hele gekke motie die D66 heeft ingediend, want er staat gewoon letterlijk "handhaving die is afgestemd op de specifieke achtergron-

den en verwachtingen van de uitkeringsgerechtigde". Je pleegt dus fraude, dat is geconstateerd nadat er handhaving heeft plaatsgevonden, en D66 zegt dan gewoon: maar ja, goed, als iemand fraude heeft gepleegd, moet er wel worden gekeken naar de specifieke achtergronden en de verwachtingen van de uitkeringsgerechtigde. Op het moment dat je een uitkering aanvraagt, wordt duidelijk gemaakt wat de verwachtingen zijn voor jou als uitkeringsgerechtigde. Dan wordt je duidelijk gemaakt wat de regels zijn. Waar D66 gewoon naartoe wil, is minder handhaving. Als iemand niet bewust fraude heeft gepleegd — dat kan in sommige gevallen, in enkele gevallen, weleens gebeuren; dat kan — moet daarnaar worden gekeken. Dat gebeurt ook al in de praktijk, maar de praktijk is ook dat er veelvuldig fraude wordt gepleegd met de bijstand, waarbij gemeentes gewoon zeggen dat zij niet handhaven, of dat bijvoorbeeld bij een taaleis niet wordt gehandhaafd. Ik vind het dus een heel gekke motie, zeker omdat dit weer een verzwakking is van de handhaving op onze sociale zekerheid. Deze motie zal dus zeker niet op de steun van de PVV kunnen rekenen.

Maar ik heb natuurlijk wel een andere, prachtige motie over beschut werk, want daar ging het tijdens het AO over de Participatiewet natuurlijk ook over. De PVV heeft er wel vaker een punt van gemaakt dat we er alles aan moeten doen om ervoor te zorgen dat we die beschutte werkplekken op de sociale werkplaatsen in stand houden. Daar zijn verschillende moties over ingediend. Nu heb ik een motie voor me die het volgende vraagt.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering bestaande beschutte werkplekken — in welke vorm dan ook — in stand te houden;

verzoekt daarbij de bestaande infrastructuur en kennis van de sociale werkvoorziening in te zetten voor het realiseren van nieuwe beschutte werkplekken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden De Jong, Van Brenk, Gijs van Dijk, Jasper van Dijk en Renkema.

Zij krijgt nr. 123 (34352).

Dank u wel, meneer De Jong.

De heer De Jong (PVV):

Hartelijk dank, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter:

Dan is het woord aan de heer Peters van het CDA. Hij ziet daarvan af. Dan gaan we door naar de heer Bruins. U heeft zich ook ingetekend voor twee minuten spreektijd. Het woord is aan u.

De heer Bruins (ChristenUnie):

Dank u wel, voorzitter. Dank aan de staatssecretaris voor het debat tijdens het AO. De ChristenUnie is blij met de ingeslagen richting: een breed offensief om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen met loonkostensubsidie. Ik heb het gevoel dat we een momentum te pakken hebben. Bij alle betrokken partijen proef ik een grote bereidheid om nu echt stappen te zetten. Dit is dus het moment om echt aan de slag te gaan en om te komen met creatieve ideeën. Ik roep de staatssecretaris dan ook op om in nauw overleg

met gemeenten, werkgevers, vakbonden en belangenorganisaties te komen tot stevige plannen en eenduidige regels.

Een onderwerp dat ik daarbij speciaal even wil aanraken, is de inzet van jobcoaches, want we zien nog te veel dat gemeenten zelf jobcoaches in dienst hebben of extern professionele jobcoaches inhuren. Maar er zijn ook gemeenten die jobcoaching intern bij een werkgever financieren. Met name die laatste optie vind ik erg interessant, want mensen met een beperking hebben vaak gewoon iemand nodig die ze een beetje begeleidt op de werkvloer en die dus on the job coaching geeft, binnen werktijd en soms zelfs even daarbuiten. Dat is gewoon iemand die klaar staat als dat even nodig is. Wat de ChristenUnie betreft zouden gemeenten de beschikbare middelen veel meer daarvoor moeten inzetten, zodat die interne begeleiding gefinancierd kan worden en zodat met name ook bij kleine werkgevers arbeidsgehandicapten op die manier aan het werk komen. Daarom de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat gemeenten veel geld besteden aan het inzetten van jobcoaches om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen;

overwegende dat het nuttig is om te bezien wat de effectiviteit is van respectievelijk gemeentelijke jobcoaches, extern ingehuurde jobcoaches en interne jobcoaches bij de werkgever;

overwegende dat mensen met een arbeidsbeperking met name behoefte hebben aan begeleiding op de werkvloer en dat het goed zou zijn als werkgevers hiervoor een tegemoetkoming krijgen;

overwegende dat gemeenten niet altijd bekend zijn met de mogelijkheid om interne jobcoaches bij werkgevers te financieren;

verzoekt de staatssecretaris om bij de uitwerking van het aangekondigde brede offensief in het overleg met de arbeidsmarktregio's specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheid om interne begeleiding bij werkgevers te financieren voor on the job coaching van mensen met een arbeidsbeperking,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Bruins en Raemakers. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 124 (34352).

Het woord is aan de heer Gijs van Dijk van de PvdA.

De heer Gijs van Dijk (PvdA):

Voorzitter, dank u wel. De loondispensatie is van tafel. Dat is eigenlijk het hele goede nieuws. Het is ook goed dat een staatssecretaris die met een plan komt en die constateert dat er geen draagvlak is in de samenleving en dat er veel ophef over is geweest, het plan dan intrekt en zegt dat ze met nieuwe plannen komt. Dat is hartstikke goed. Maar daarmee is het probleem van heel veel mensen met een arbeidsbeperking toch nog niet opgelost. We zien het in allerlei rapporten: heel veel mensen zitten gewoon nog thuis. Zij willen heel

graag aan het werk, maar krijgen geen werk en worden niet begeleid naar werk. Dat is echt een heel groot probleem.

De Participatiewet zoals we die met z'n allen hebben bedoeld, stelt wel dat iedereen gewoon aan het werk zou moeten kunnen, wat iemands achtergrond ook is en of iemand nou een beperking heeft of niet. Want dat maakt je een volwaardig mens; daarmee kun je verder. Daarom is het van belang dat we verdergaan met de sociaal ontwikkelbedrijven in nieuwe vormen, en dat gaat de staatssecretaris ook doen. Daarom wil ik haar aanmoedigen met de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat mensen met een arbeidsbeperking soms tussen wal en schip kunnen vallen;

overwegende dat het belangrijk is dat mensen met een arbeidsbeperking werken naar hun mogelijkheden;

constaterende dat verschillende organisaties, zoals de Sociaal-Economische Raad, vakbeweging en Cedris, pleiten voor een sociaal ontwikkelbedrijf en dat hier al verschillende goede voorbeelden van zijn;

verzoekt de regering om met gemeenten en andere belanghebbende partijen te bezien hoe het sociaal ontwikkelbedrijf verder kan worden vormgegeven, als een opstap naar werk, als een plek waar je in een beschutte omgeving kan werken en als een plek waarop je kunt terugvallen als het even niet lukt bij het bedrijf waar je werkt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Gijs van Dijk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 125 (34352).

De heer **Gijs van Dijk** (PvdA):

Voorzitter. Mijn laatste opmerking gaat over beschut werk. Met het wegvallen van de loon dispensatie — gelukkig — vallen ook in een keer 20.000 extra beschutte werkplekken weg. Ik zou het kabinet dus graag willen oproepen om dat te heroverwegen. Ik weet dat het niet even "over een nacht ijs" is, maar het is echt van belang dat we voor al die mensen een goede plek realiseren met beschut werk.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank aan de heer Gijs van Dijk. Dan is tot slot het woord aan mevrouw Nijkerken-de Haan van de VVD.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD):

Dank, voorzitter. Allereerst zou ik de staatssecretaris willen danken voor haar toezeggingen die zij deed tijdens het laatste algemeen overleg op vragen van zowel de VVD als de SP. Zij zei toe te bekijken hoe drempels die het gevolg zijn van het verhogen van de eigen bijdrage voor mensen die afhankelijk zijn van een voorziening om te kunnen werken, kun-

nen worden beperkt tot het noodzakelijke. Het lijkt misschien een klein ding, maar ik wil nogmaals benadrukken dat voor iemand die bijvoorbeeld blind is en daardoor afhankelijk is van bepaald vervoer om naar het werk te komen, de kosten niet zo hoog zouden moeten zijn of uiteindelijk worden dat het niet meer lonend is om te gaan werken of om meer te gaan werken.

Dat gezegd hebbende, zou ik graag nog twee moties indienen.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het doel is om 125.000 extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking te realiseren, maar dat het onderscheid tussen overheid en markt in de banenafspraken dit doel in de weg staat;

overwegende dat de doelstelling van 125.000 garantiebannen voor mensen met een arbeidsbeperking onverminderd overeind blijft en dat dit een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van zowel overheid als markt;

constaterende dat de werkgelegenheid als gevolg van de inkoop door de overheid op dit moment niet meetelt voor de banenafspraken;

verzoekt de regering, in aansluiting op het brede offensief om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen, om de banenafspraken en quotumregeling zo aan te passen dat het voor werkgevers bij zowel markt als overheid eenvoudiger wordt om banen te realiseren;

verzoekt de regering om het onderscheid tussen markt en overheid op te heffen zodat het meetellen van banen via inkoop mogelijk wordt en het er niet langer toe doet of een baan meetelt bij de overheid of de markt;

verzoekt de regering tevens gedurende de transitie van de huidige naar deze nieuwe werkwijze geen onomkeerbare stappen te nemen en/of kosten te maken in het huidige systeem,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Nijkerken-de Haan, Peters, Bruins en Raemakers. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 126 (34352).

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD):
Voorzitter, nu de tweede motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat op de huidige arbeidsmarkt iedereen hard nodig is;

constaterende dat uit onderzoek blijkt dat 62% van de bijstandsgerechtigden een "informele ontheffing" ervaart, terwijl slechts 10% van de mensen een formele ontheffing heeft;

constaterende dat er een groot verschil zit tussen de ervaren ontheffingen en de formele ontheffing;

overwegende dat op dit moment onvoldoende duidelijk is wat de zogenoemde "informele ontheffing" betekent voor de bemiddeling van bijstandsgerechtigden naar werk;

verzoekt de regering in kaart te brengen wat de "informele ontheffing" inhoudt, hoe deze ontheffing zich verhoudt tot de formele ontheffing en wat dit kan betekenen voor de arbeidsbemiddeling van bijstandsgerechtigden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Nijkerken-de Haan en Peters. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 127 (34352).

De heer Raemakers (D66):

Ik heb een vraag over deze motie. Het woord "informele ontheffing" suggereert dat er door iemand een ontheffing wordt verleend. Bedoelt mevrouw Nijkerken dan dat de gemeente zo'n informele ontheffing verleent, of iets goedkeurt? Of bedoelt mevrouw Nijkerken dat het de burger is die zelf denkt dat hij of zij een informele ontheffing heeft, zonder dat de gemeente of het UWV daar iets over gezegd heeft?

Mevrouw Nijkerken-de Haan (VVD):

Dat laatste. Dat is op zich wel vreemd, als je ziet dat slechts 10% een echte formele ontheffing heeft. Waar zit dan het verschil daartussen? Hoe kan het dan dat er contact is, of misschien wel niet — dat is dus nu de vraag — tussen bijvoorbeeld gemeenten en bijstandsgerechtigden om mensen te ondersteunen naar werk? Hoe kan het dan dat mensen ervaren dat ze daarbij niet verplicht zijn om ook naar werk te zoeken? Daar gaat deze motie over.

De heer Raemakers (D66):

Ik blijf met de vraag zitten wat er precies informeel is aan die ontheffing, als er niet vanuit de gemeente over gecommuniceerd wordt. Kan mevrouw Nijkerken dat toelichten? Wat is het informele element vanuit de gemeente of een andere instantie? Wat is er informeel aan?

Mevrouw Nijkerken-de Haan (VVD):

Daar is dus onderzoek naar gedaan door Divosa, en dat heeft u allemaal kunnen lezen. Kennelijk ervaren mensen die in de bijstand zitten dat ze geen verplichting hebben om te solliciteren. Dat noemen ze in dat onderzoek de "informele ontheffing", en daar gaat mijn vraag richting de staatssecretaris dus over.

Mevrouw Van Brenk (50PLUS):

Mijn vraag gaat nog even over de vorige motie. Misschien kunt u even toelichten waarom u de behoefte hebt om geen onderscheid te maken tussen markt en overheid? Beide hadden een quotum, ze moesten voldoen aan bepaalde aantallen. U stelt voor om dat niet meer te doen. Kunt u ook even uitleggen waarom?

Mevrouw Nijkerken-de Haan (VVD):

Omdat voor mij een baan een baan is, en het uiteindelijk niet uitmaakt of iemand met een

beperking bij een marktpartij werkt of bij de overheid werkt. We hebben daar op dit moment een heel systeem voor opgetuigd, dat volgens mij in de weg staat dat er banen worden gecreëerd. Inkoop telt nu bijvoorbeeld niet mee. Ik vind dat zonde, want uiteindelijk gaat het er mij om dat we zo veel mogelijk mensen aan het werk krijgen.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):

Ja, maar wij willen toch ook werkgevers aanspreken? Ik vind dat belangrijk. We hebben gezien dat de overheid met name achterbleef. Daar gaan we zelf over, de Rijksoverheid bijvoorbeeld. Dan is het toch fijn om te weten wie er nu wel en wie er niet levert? Want diegene kun je dan opporren.

De **voorzitter**:

Uw vraag is duidelijk.

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD):

Dat kan nog steeds. Daar hoeft je niet het verschil tussen markt en overheid voor in stand te houden.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

De VVD wil het onderscheid tussen markt en overheid opheffen. Daar kunnen we nog wel een debat over voeren.

Maar goed. Wat heeft dit concreet voor consequenties voor de quota, als het aan de VVD ligt? Blijft die quotaregeling gehandhaafd? Er moeten nu dus door de markt én de overheid 125.000 banen gerealiseerd worden op straffe van een sanctie, als dat te zijner tijd niet lukt?

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD):

Gezamenlijk, ja. Het is natuurlijk te hopen dat we het quotum nooit echt hoeven op te leggen. Waar het om gaat is dat we het met elkaar eens zijn dat er meer banen moeten komen voor mensen met een arbeidsbeperking. Dat getal van 125.000 blijft dus ook gewoon onverminderd overeind staan.

De **voorzitter**:

De heer De Jong, tot slot.

De heer **De Jong** (PVV):

Daar heb ik toch een vraag over. Dit getal hangt al jaren een beetje boven de doelstellingen die er zijn. Ondertussen zien we dat de realisatie van het aantal banen echt met kilometers afstand achterblijft. Wat helpt dan deze motie, voor die mensen specifiek?

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD):

Volgens mij lopen we nog steeds in de pas, als we naar de totale aantallen kijken, maar we zullen het been bij moeten trekken om dat ook zo te houden. Nogmaals: voor mij maakt het niet uit of mensen met een arbeidsbeperking nu bij de overheid aan het werk gaan of bij de markt. De doelstelling van 125.000 banen blijft ook onverminderd overeind staan. Daar staan wij ook volledig achter. Alleen tuigen we daaromheen nu een heel proces op, om te kijken waar die banen dan precies terecht komen. Daarvan zeggen wij: doe dat nu niet, zorg ervoor dat dat niet uitmaakt. Ook daar heeft de markt straks voordeel bij, om die aantallen ook te kunnen blijven realiseren.

De **voorzitter**:

De heer De Jong, tweede deel.

De heer **De Jong** (PVV):

Ik ben op zoek naar het antwoord op de vraag: wat verandert het specifiek voor mensen die nu aan de kant staan?

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD):

Het vergroot hun kansen.

De heer **De Jong** (PVV):

Nou ja, het vergroot hun kansen ... Er staat nergens in de motie wat er specifiek voor die mensen wordt geregeld. Ik wil namelijk kijken naar een oplossing voor het feit dat er zo veel mensen nu nog aan de kant staan. Ik ben zo bang dat dit meer een papieren motie is en dat die niet zozeer iets doet voor de realiteit van mensen thuis. Gaan er nu mensen meer aan het werk komen door deze motie?

Mevrouw **Nijkerken-de Haan** (VVD):

Ik ben ervan overtuigd dat door deze motie de kansen voor deze groep mensen echt vergroot worden. Het is iets waar bijvoorbeeld Cedris voor gepleit heeft en waar werkgevers om vragen. Die zeggen allemaal: we willen heel graag, maar zorg dat het nou allemaal wat minder ingewikkeld wordt. Nou, dit is de eerste stap in de vereenvoudiging om die kansen te vergroten. En daar doe ik het voor.

De **voorzitter**:

Dank u wel, mevrouw Nijkerken-de Haan. Daarmee zijn we gekomen aan het eind van de eerste termijn van de kant van de Kamer. De staatssecretaris heeft aangegeven iets minder dan tien minuten nodig te hebben voor haar beantwoording. Dus ik schors tot 14.40 uur.

De vergadering wordt van 14.32 uur tot 14.40 uur geschorst.